

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

Strategic Leadership of School Administrators Affecting School Effectiveness Under Kalasin Primary Educational Service Area Office 1

ธนพงษ์ ภิรมย์มาก¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัญยาภรณ์ นวลสิงห์²

Thanapong Pirommak¹ Asst. Prof. Dr.Thanyaporn Nualsing²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 2) ศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 และ 4) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 322 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 3 ตอน ได้ค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาค เท่ากับ 0.869 และ 0.839 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหรร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสร้างสมการเพื่อพยากรณ์ตัวแปรตาม โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรองค์การ (X_1) ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (X_2) ด้านการจูงใจและพัฒนาบุคลากร (X_3) ด้านการสร้างวัฒนธรรมขององค์การ (X_4) เป็นตัวพยากรณ์ สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ส่งผลได้ดีที่สุด ร้อยละ 66.80 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ประสิทธิภาพของโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹Master of Education Program in Educational Administration, Roi Et Rajabhat University

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

²Lecturer of Educational Administration Program, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: ธนพงษ์ ภิรมย์มาก, Markstitch1994@gmail.com

รับเมื่อ 3 กรกฎาคม 2565 แก้ไข 26 กันยายน 2565 ตอรับ 29 กันยายน 2565

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y' = .796 + .359X_4 + .138X_1 + .186X_2 + .133X_3$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบมาตรฐาน

$$Z'y = .406Z_{x4} + .155Z_{x1} + .217Z_{x2} + .157Z_{x3}$$

ABSTRACT

This study aims to study about 1) study the executive strategic leadership of the Kalasin Primary Educational Service Area Office 1, 2) to study the effectiveness of the school, 3) to study the relationship between strategic leadership of administrators and school effectiveness under Kalasin Educational Service Area Office 1, and 4) to study the strategic leadership of administrators at Kalasin Educational Service Area Office 1 that affects school effectiveness. The sample groups used in this research consisted of 322 school administrators and teachers of Kalasin Educational Service Area Office 1 in the academic year 2021, consisting of 27 school administrators and 295 teachers. The tools used for data collection were the rating scale questionnaires consisted of five levels with three parts. The equation of reliability by Cronbach's alpha coefficient was 0.869 and 0.839. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, and standard deviation. The statistics used to test the hypothesis were Pearson Product's Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression.

The results of the research were as follows:

1. Executive strategic leadership under Kalasin Primary Educational Service Area Office 1, the overall level was at a high level.
2. School effectiveness under Kalasin Primary Educational Service Area Office 1, the overall level was at a high level.
3. The relationship between administrators' strategic leadership and the effectiveness of Kalasin Educational Service Area Office 1 was positively correlated at a high level, statistically significant at the .01 level.
4. Strategic leadership in four areas: organizational resource management (X_4), strategic direction setting (X_2), personnel motivation and development (X_3), and organizational culture building (X_1), predicted the effectiveness of the school under the Kalasin Elementary Education Service Area Office 1 as the result was the best, at 66.80%, written the forecast equation as follows.

The regressive equation in the form of raw score (Unstandardized Score)

$$Y' = .796 + .359X_4 + .138X_1 + .186X_2 + .133X_3$$

The regressive equation in the form of standard score (Standardized Score)

$$Z'y = .406Z_{x4} + .155Z_{x1} + .217Z_{x2} + .157Z_{x3}$$

Keywords: Strategic Leadership, School Effectiveness, Kalasin Primary Educational Service Area Office 1

ภูมิหลัง

ในยุคสมัยปัจจุบันหรือที่เรียกว่าโลกยุคโลกาภิวัตน์ เป็นยุคสมัยที่เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วในทุกด้าน และด้านการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศให้เท่าทันกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โรงเรียนเป็นองค์กรหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการจัดการศึกษา การพัฒนาประเทศให้มีความ

เจริญก้าวหน้าจะสามารถดำเนินไปได้ก็ต้องเริ่มจากการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพราะการศึกษาเป็นปัจจัยในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ การศึกษาเป็นการพัฒนาความรู้ ความคิด พฤติกรรม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 4 ให้นิยามศัพท์ของการศึกษาไว้ว่า การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคล เรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 2 - 7)

แผนการศึกษาแห่งชาติมีจุดมุ่งหมายให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 (แผนการศึกษาแห่งชาติ, 2560, หน้า 4) ดังนั้น การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตตามความมุ่งหมาย โรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการให้ มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตตามความมุ่งหมาย ซึ่งนั่นก็คือโรงเรียนที่มีประสิทธิผล

ประสิทธิผลของโรงเรียน คือ ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน ประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจการบริหารงานของโรงเรียน สามารถดำเนินงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เป็นการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน ที่กำหนดและวัดความสำเร็จกับวัตถุประสงค์ (ภารดี อนันต์นารี, 2557, หน้า 61)

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถ ในการวางแผน กำหนดแนวทางสนับสนุน ช่วยเหลือ และประสานการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ความสามารถในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าเพื่อการบริหารจัดการ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนการสร้างวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษา เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2553, หน้า 5)

ในการดำเนินงานให้เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพนั้นภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนองค์การ ไปสู่เป้าหมาย ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรมีภาวะผู้นำเพราะภาวะผู้นำเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารนั้นมีความสามารถ ในการบริหารจัดการโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จมากน้อยเพียงใด และเนื่องจากความสำเร็จของงานทุกด้านนั้นขึ้นอยู่กับ ผู้บริหารเป็นสำคัญ ในการสั่งการหรือตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อมุ่งไปสู่อนาคตที่พึง ประสงค์ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ซึ่งเป็นรูปแบบของผู้นำที่มีความสามารถในการทำนายอนาคตด้วยมีสายตา ที่กว้างไกลและใจกว้างพอที่จะทำให้อำนาจหรือรับฟังบุคคลอื่นในการสร้างสรรค์และเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์ (Nahavandi, 2013, p. 42) เพื่อนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่องค์การ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นเรื่องของผู้บริหารระดับสูงซึ่งมีความหมาย คล้ายกับการเป็นผู้นำแบบมุ่งเน้นเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้นำที่มุ่งเน้นด้วยรางวัลอันเกิดจากการบรรลุผลสำเร็จในงาน ดังนั้น ผู้นำ เชิงกลยุทธ์จึงต้องสนใจจุดมุ่งหมายขององค์การเป็นอย่างมาก การเป็นผู้นำที่มุ่งเน้นเป้าหมายต้องอาศัยการประเมินซ้ำที่ เป้าหมายและคุณค่าขององค์การ รวมทั้งกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ขององค์การที่จะเดินไป (รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2551, หน้า 10) และการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์นั้นเป็นกระบวนการของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นการใช้ความคิด ความเข้าใจระดับสูงซึ่งเป็นความสามารถทางการคิดประเภทหนึ่งในการหาวิธีการที่ดีที่สุดภายใต้สภาวะต่าง ๆ ให้ได้กลยุทธ์ใหม่ ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

ในปัจจุบันโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ยังประสบปัญหาด้านประสิทธิผลของ โรงเรียนอยู่จำนวนมาก จากผลการทดสอบ O-NET พบว่า คะแนนเฉลี่ยทั้ง 4 สาระการเรียนรู้ อยู่ในระดับต่ำ (สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1, 2564, หน้า 45) จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นการบริหารจัดการงานใน

โรงเรียนให้มีประสิทธิผลผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการคิดและการบริหารจัดการแบบใหม่ เพื่อมุ่งสู่ประสิทธิผลโรงเรียน สอดคล้องกับ บิลัญ ภูมิพิพาคม (2550, หน้า 37) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนั้น ถ้าผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์จะส่งเสริมให้โรงเรียนประสบ ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผล ต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เพื่อเป็นแนวทางในการ พัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนและเพิ่มประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 ให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

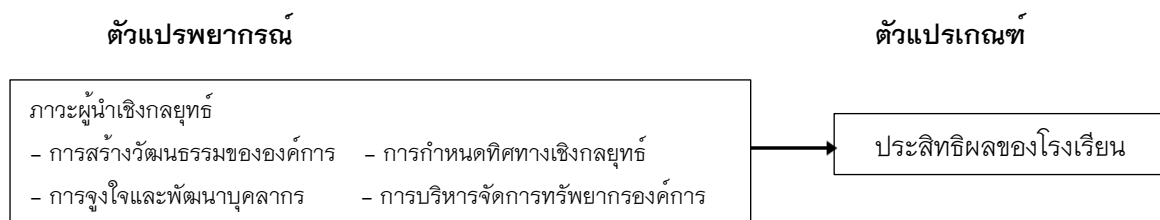
คำถามการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 อยู่ในระดับใด
2. ประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 อยู่ในระดับใด
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 อยู่ในระดับใด
4. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 อยู่ในระดับใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2,044 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 171 คน และครู 1,873 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 322 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 27 คน และครู 295 คน ได้กลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน
2. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.869
3. ประสิทธิภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.839

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ถึงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารและครูด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงรายละเอียดและความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม จำนวน 322 ชุด และสามารถเก็บข้อมูลกลับคืนมาได้ 322 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 โดยกำหนดวันที่จะไปรับแบบสอบถาม ภายใน 15 วัน
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ

ทรัพยากรองค์กร และอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการสร้างวัฒนธรรมขององค์กร และด้านการจูงใจและพัฒนาบุคลากร ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านการสร้างวัฒนธรรมขององค์กร	4.33	0.53	มาก	3
2. ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์	4.43	0.55	มาก	2
3. ด้านการจูงใจและพัฒนาบุคลากร	4.32	0.54	มาก	4
4. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรองค์กร	4.52	0.52	มากที่สุด	1
โดยรวม	4.40	0.54	มาก	

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และด้านการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียน ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ประสิทธิผลของโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.34	0.52	มาก	3
2. ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน	4.48	0.53	มาก	2
3. ด้านการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียน	4.30	0.57	มาก	4
4. ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.54	0.52	มากที่สุด	1
โดยรวม	4.42	0.54	มาก	

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนพบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน
 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	Y	ระดับความสัมพันธ์
X ₁	1.000	-	-	-	.654**	สูง
X ₂	.666**	1.000	-	-	.713**	สูง
X ₃	.720**	.652**	1.000	-	.673**	สูง
X ₄	.594**	.715**	.649**	1.000	.755**	สูง
X	-	-	-	-	.807**	สูง

4. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารด้านการบริหารจัดการทรัพยากรองค์การ (X₄) เป็นตัวพยากรณ์ สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ได้ดีที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ .359, .138, .186 และ .133 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ .406, .155, .217 และ .157 ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้งสี่รวมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ได้ร้อยละ 66.80

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรองค์การ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการสร้างวัฒนธรรมขององค์การ และด้านการจูงใจและพัฒนาบุคลากร ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นภาวะผู้นำที่มีความทันสมัยต่อยุคการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน เป็นภาวะผู้นำที่ผู้บริหารมีความคิดบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ มีความเข้าใจในการบริหารโรงเรียน สามารถมองการณ์ไกลและกำหนดทิศทางของโรงเรียนที่สอดคล้องเข้ากับการเปลี่ยนแปลงมีความคิดที่สร้างสรรค์ สร้างความคาดหวังและสร้างโอกาสสำหรับอนาคตของโรงเรียน ให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาความสามารถ กระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานแก่ครู มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ จูงใจให้ครูเกิดพลังร่วมในการพัฒนาตนเองและพัฒนาโรงเรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งโรจน์ ธรรมอัน (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดเชียงราย เมื่อพิจารณาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผู้รักษาสถานภาพเดิม ด้านผู้สร้างสรรค์ที่ควบคุม ด้านผู้บริหารกระบวนการ และด้านผู้สร้างสรรค์ให้มีส่วนร่วมตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังศุมาลิน กุลฉวะ (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กร

แห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาพบว่าประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน และอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และด้านการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดการศึกษามุ่งเน้นไปที่ผลผลิตคือ นักเรียนให้เป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนต้องมีการส่งเสริมบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและสามารถกระตุ้น จูงใจให้ครูได้มีการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน มีความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนส่งเสริมสร้างความพึงพอใจให้ครูทุ่มเทงานเพื่อคุณภาพของโรงเรียน นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องรับการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนต้องบริหารงานอย่างเต็มกำลัง ตามความรู้ ความสามารถ จากประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมสัมมนาหรือศึกษาดูงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพร เหล็กหลี่ (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทหารบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กชกร สร้อยโพธิ์พันธุ์ (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจของผู้บริหารสตรีกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความสามารถในการจัดสรรทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรองค์การ รองลงมาคือ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการจูงใจและพัฒนาบุคลากรตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสร้างวัฒนธรรมขององค์การ จากผลการวิจัยจะเห็นว่าการบริหารจัดการทรัพยากรองค์การ การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ การจูงใจและพัฒนาบุคลากร และการสร้างวัฒนธรรมขององค์การ ล้วนมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ด้านการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียน และด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ล้วนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพวรรณ บุญเจริญสุข (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันสูง

4. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารด้านการบริหารจัดการทรัพยากรองค์การเป็นตัวพยากรณ์ สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ได้ดีที่สุดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับศิริพงศ์ สมพิร์พันธุ์ (2560, บทคัดย่อ) กล่าวว่า กระบวนการคิด วิเคราะห์

และวางแผนโครงสร้างการบริหารเพื่อใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดซึ่งสอดคล้องกับ สติพร เซวานิชย์ (2563, บทคัดย่อ) กล่าวว่า การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีในองค์กร เช่น บุคคล วัสดุ สถานที่ เป็นต้น เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรองค์การ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรพัฒนาความรู้ ความสามารถในการใช้กลยุทธ์เพื่อการบริหารทรัพยากรในองค์กร ทั้งในด้านทรัพยากรบุคคลและงบประมาณ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 จากการวิจัยพบว่าประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 ด้านบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผู้บริหารจึงควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการ จัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานที่มีสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร และผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนแต่ละแห่ง เพื่อผู้รับผิดชอบโรงเรียนแต่ละแห่งสามารถวางแผนพัฒนาผู้บริหารให้มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เพิ่มมากขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล เพื่อผู้บริหารจะได้ทราบถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล ของโรงเรียน และสามารถพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลของโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งจะได้อรรถประโยชน์ที่เจาะลึกในแต่ละองค์ประกอบมากยิ่งขึ้น และมีความรู้ความเข้าใจภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ได้อย่างถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545.

กรุงเทพฯ: ศรุสภา.

จิรัฐ ฉัตรเบญจนันท์. (2558). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ศ. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์.

ธีระ รุญเจริญ. (2553). สู่ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

นพวรรณ บุญเจริญสุข. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล ของสถานศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- นิภาพร เหล็กหลี่. (2559). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2. วารสาร "ศึกษาศาสตร์ มจร" คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, 4(2), 74 - 86.
- ปิลัญ ปฎิพินพาคม. (2550). รูปแบบภาวะผู้นำและประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ดุษฎีนิพนธ์ ปร.ด. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แผนการศึกษาแห่งชาติ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- พิลาสลักษณ์ อุมะวรรณ. (2552). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 21(3), 167 - 177.
- ภาวิณี ร่มรวย. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2551). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์. วารสารการจัดการสมัยใหม่, 6(2), 10.
- รุ่งโรจน์ ธรรมอัน, อินทร์ จันทร์เจริญ และวีรพันธุ์ ศิริฤทธิ. (2558). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วานิช บุญครอบ. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ศิริพงศ์ สมพิร์พันธุ์. (2560). กระบวนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน สหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ปศ.ม. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- สถิพร ชาวนชัย. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สมคิด บางโม. (2558). องค์ความรู้และการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: บริษัท วิทย์พัฒน์ จำกัด.
- สมยศ นาวิก. (2551). การบริหารเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. (2564). รายงานผลการปฏิบัติราชการ ประจำปีการศึกษา 2563. กาฬสินธุ์: กลุ่มนโยบายและแผน.
- อังศุมาลิน กุลฉะวะ. (2561). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- Nahavandi. (2013). Organizational Behavior. California: South-Western.